

23_03_003

**Krig stanset
i Øst-Afrika**

**Familien - fundament
eller fortidslevning?**

UFO i Sørkedalen

**UNCTAD-
kommentar**

ny verden

NR. **3** MARS 1968

Tidsskrift for Moralsk Opprustning

Bildet på forsiden:

Indiske kvinner og ti-årgamle barn på et veianlegg i et hungersområde. For tiden er FN's konferanse for handel og utvikling (UNCTAD) samlet i New Delhi. En konferanse som hittil har rommet håp og forventning, skuffelser og bitterhet. På side tre kommenterer sjefredaktøren for det indiske tidsskrift HIMMAT, Rajmohan Gandhi, de pågående forhandlinger og stiller spørsmål til de fattige og rike land.

Siter meg ikke!

Hvor ofte møter en ikke mennesker som har utviklet meninger og synspunkter om små og store begivenheter i verden — synspunkter som ofte savnes i den offentlige debatt. Det er en glede å snakke med slike mennesker. Her er det ingen mangel på idéer. Og i slike samtaler kan tanken plutselig slå en: Dette er virkelig verdifullt. Dette burde inn i presse og TV.

Men så langt er det få som vil gå. De kan gi dyptfult uttrykk for tingene blant venner og kjente, men blir det spørsmål om å hevde en mening i et større forum eller overfor «de store gutta» — sier de «Siter meg ikke!»

Bedre utdannelse og bedre kommunikasjonsmedia er i seg selv ingen garanti for fremskritt i kampen mellom godt og ondt. Tvert imot kan det bli vanskeligere å holde fast på en indre overbevisning når massen av velpolerte argumenter strømmer inn over en. Å gå med på hva «folk» mener, er mindre brysomt enn å ta tid til å sikte sin egen overbevisning om hva som er rett eller galt. Det er lett nok å kritisere de mange tyskere som tidde da Hitler og hans tilhengere brøt seg frem til makten. Det er lett nok å kritisere korrupsjonen i u-landene. Men kanskje det å tie når en burde tale — også offentlig — er vår form for korrupsjon!

Det er et skritt fra synspunkter og meninger til en forpliktende overbevisning. En kan ta det skrittet ved å gjøre opp med seg selv hva en vil stå og leve for.

Det er behov for menn og kvinner som klart sier «Dette står jeg for — og for all del bare siter meg!»

Spørsmål som ikke ble reist i UNCTAD

Av Rajmohan Gandhi

Barmhjertighet, sa Shakespeare, vel-signer både giveren og den som tar i mot. Økonomisk hjelp synes å slite på de rike nasjonenes tålmodighet og provosere de fattiges stolthet.

I New Delhi har tusener av lærde, erfarne og trolig medfølende menn og kvinner fra nesten alle verdens land i ukevis diskutert hvordan de utviklede land kan støtte de underutviklede. Grupper og ekspertkomitéer har undersøkt innviklede spørsmål som gjelder hjelp og handel, valuta og rentefot.

Øyensynlig venter ikke hver eneste journalist at det vil komme overvinnende resultater ut av UNCTAD. Mange av delegatene ser også ut til å ha blitt grepet av skuffelse og oppgitthet.

En skal ikke fornærme verdens kloke økonomer og politikere. Men med all høflighet bør det pekes på at når UNCTAD ikke har lyktes i å engasjere delegatenes følelser og tanker mere, så skyldes det at visse grunnleggende momenter er blitt skjøvet til side.

De fattige nasjoners rett?

Her er noen spørsmål for u-landene å tenke på: Er det deres rett å få motta hjelp? Er det en selvfølge at de skal få handelsmessige innrømmelser? Er det et fortjent privilegium at de skal låne uten å betale noe tilbake? Diskusjonene i UNCTAD tyder på at mange delegater anser dette som de fattige nasjoners soleklare rett. Jeg er slett ikke så overbevist. Det er kanskje de velstående lands plikt å vise omsorg for de mindre heldige. Men de nødlidende land har slett ingen fødselsrett til hjelpen.

Vi har rett til å være takknemlige for det vi mottar og til å gi helhjertet uttrykk for vår takknemlighet. Vi har rett til å bruke den hjelp en får med omhu og forsiktighet. Vi har rett til å stoppe igjen hullene i vår utarmede økonomi, de hull vi selv har gravd ved vår egen korrupsjon. Vi har rett

til å yte et skikkelig arbeid for vår daglønn.

Vi, de fattige nasjonene, har også rett til å gjøre slutt på kringelen oss imellom, som er kostbar. Men vi har ingen arverett eller rettmessige krav på andre nasjoners rikdommer, hvor store disse enn måtte være. Alt vi kan si er at det er strålende om de rike vil dele med oss. Men det er deres sak, ikke vår.

Arsak og virkning

Verdens velstående land har oppdaget at de kan bli fattige uten at de deler sine rikdommer med de fattige land. Hat, opptøyer og krig koster mye.

Der er også spørsmål som må stilles til de pengesterke nasjonene: Er det å gi — en gunst? Er hjelpen en bonus som deles ut? Eller er det å dele — et bud, en etisk, åndelig eller (for de som tror på religion) en religiøs plikt? Er målet med hjelpen å skape velstand for de fattige nasjoner, eller å bekjempe en rivaliserende makts innflytelse?

Jeg tror at dersom de som tar imot og de som gir, selv får orden på sine rettigheter, plikter og privilegier, så vil de også vinne frem til et harmonisk og naturlig forhold til hverandre. Og de vil oppleve forbausende økonomisk vekst — en frukt av et kravløst og ærlig partnerskap.

I de siste ti-år har vi sett enestående fremskritt på det teknologiske område. Men disse årene er også blitt preget av selvskhetens forgudelse og en opphøyelse av egoismen som en ettertraktet dyd. At det på tross av dette selvopptatte klima fremdeles er et utbredt ønske i mange rike nasjoner og hos et stort antall alminnelige mennesker om å dele deres ressurser med de som er i nød i andre deler av verden, det er virkelig noe å være takknemlig for.

Men fortsetter vi i de fattige nasjonene å insistere på det vi kaller vår rett og samtidig unnlater å rydde opp i lyssky pengetransaksjoner i våre

egne samfunn, vil vi snart ødelegge dette ønsket om å hjelpe. Vi vil komme til å såre denne offerviljen hos det moderne menneske.

Vi u-land må stille oss selv et annet spørsmål. Gjør vi rett i å kreve hjelp fra de rike land dersom de rike menn i vårt eget samfunn ikke vil se sin plikt til å dele med våre egne fattige?

Og nok et spørsmål til de velstående nasjonene: Kan dere ved siden av å yte oss økonomisk støtte, også hjelpe oss til å bygge det moralske fundament som gir en sunn økonomi?

«Dere må behandle oss som brødre» er en innstilling som sjelden fremmer det ønskede brorskap. «Uansett hva du gjør, så vil jeg være din bror» er en helt annen innstilling, den bærer i seg selv en revolusjonær potens.

Representanter for de fattige land, som uten å være sky eller brydd kan snakke ærlig om sine egne lands behov av forvandling, ville overraske delegatene fra de rike nasjoner. Da ville de også finne mulighetene til å snakke med freidighet og klokskap til de rike nasjonene om den forvandling de trenger.

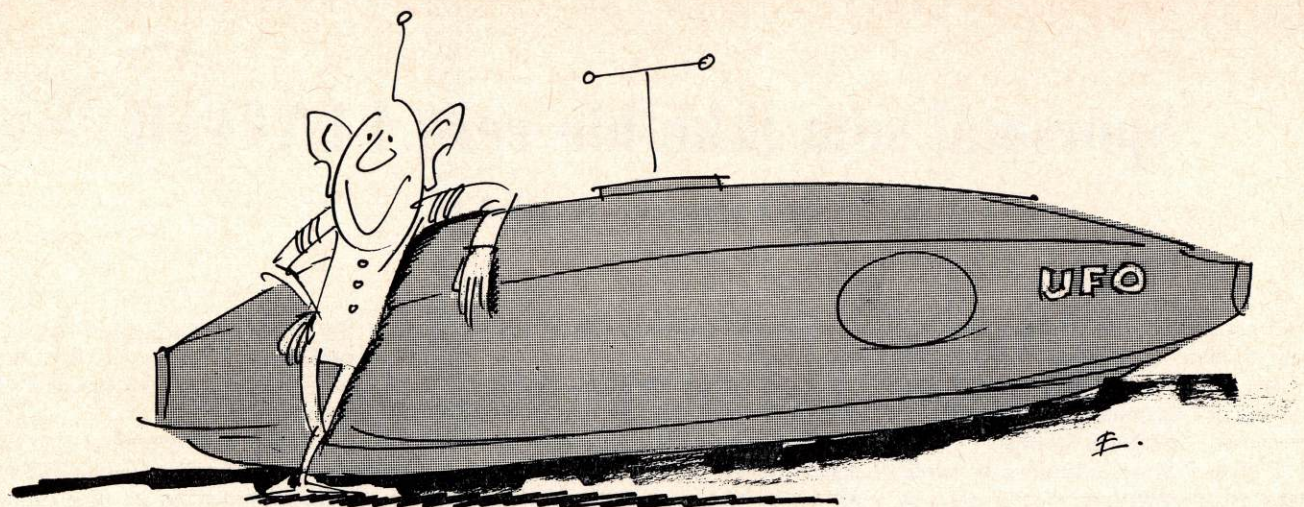
Riv ned barrieren

På samme måte vil røster som ærlig innrømmer nødvendigheten av et svar til materialismen i industrilandene, lykkes i å bryte ned den stolthetsbarrieren som den annen side har bygget opp.

Sannheten er vel også den at vi må erkjenne den fullstendige uenighet som rå mellom de fattige land. Så må det også sies at de velstående nasjoner heller ikke synes å ha noen utpreget forenet front.

Og skulle noen røster fra de velstående land også komme med en visjon for hva de materielt fattige nasjoner kan gjøre for å bidra til en moralsk og åndelig fornyelse i deres land, da ville de fenge og bevege følelser og viljer som det i dag synes så vanskelig å få engasjert.

Vil noen i UNCTAD forsøke?

UFO I SØRKEDALEN

Er de flygende tallerkener romskip fra andre planeter, eller er de hjerne-spinn og synsbedrag? Eller uoppklarte naturfenomen?

Den 25. februar ble det meldt fra Kape Kennedy at USA forsterker sine anstrengelser for å komme til bunns i UFO-mysteriet (UFO – uidentifiserte flygende objekter). Edward Condon, den fremstående fysiker som leder det amerikanske flyvåpenets UFO-kommisjon, skal ha oppfordret Sovjetunionen til å samarbeide om å bringe klarhet i spørsmålet.

På bakgrunn av dette er følgende førstehånds rapport fra vår korrespondent av internasjonal betydning:

Jeg var gått inn over Sørkedalen på ski nokså tidlig en morgen. Ute på en myr oppdaget jeg på høyre side av sporet en ca. 3 meter bred fure i snøen, som forsvant inn bak et skogholt. Det så ut som om en kjeppball skulle ha rullet der. Snøscooter-spør kunne det heller ikke være. Jeg ble nysgjerrig, og besluttet meg til å følge furen, som var fast og jevn som et stuegulv.

Jeg rundet en knaus, og der – som skutt opp av jorden: et stort grått «skjell» hvilende på snøen – bare noen meter foran meg! Det var omtrent 10 meter i diameter, og ca. 2 meter høyt, med roterende blinklys på toppen. (Se illustrasjon. I befippelsen glemte jeg å fotografere.)

Beretninger jeg tidligere hadde lest om flygende tallerkener gjorde at jeg straks identifiserte gjenstanden. Her var ingen tvil mulig, heller intet synsbedrag: Dette var en vaskeekte UFO!

Drevet av bevisstheten om å stå på terskelen til en journalistisk verdenssensasjon, trådte jeg fram foran knausen og nærmet meg uhyret.

Store ører

Jeg hadde ca. 10 meter igjen, da en luke åpnet seg i øvre halvdel av romskipet. Et hode kom til syne. Jeg slo fast at vesenet så høyst menneskelig ut, bortsett fra noen usedvanlig store ører. Ansiktet bar preg av den ytterste vennlighet.

«How do you do?» kom det oppe fra luken. Engelsken virket gebrokket, men helt ut forståelig.

«Good morning,» svarte jeg, «og velkommen til Norge.» Jeg ble klar over at det nå gjaldt å bruke tiden. «Kan jeg som representant for den norske presse få stille Dem noen spørsmål?» forsøkte jeg meg. Han nikket.

– Hvor kommer De fra?

– Det kan jeg dessverre ikke si Dem. Vi har hatt Deres planet i teleskopet nokså lenge, og er ikke særlig fornøyd med utviklingen. Før vi gir dere vår adresse, ville vi helst se en del forandringer finne sted.

– De er redd for å få besøk?

– Unnskyld at jeg snakker rett ut, men vi får nærmest inntrykk av at dere på denne kloden blir født uten evnen til samarbeid og nestekjærlighet. Det drepes, brennes og hates over alt.

– Er det annerledes oppe hos Dem?

– Vi var i en liknende situasjon, men det er lenge siden.

– Og hva bragte forandringen?

– Etter at vi teknisk var kommet så langt at en ny krig ville ha betydning sluttet på alt liv, forsto vi at de neste store landevinninger måtte komme i åndens område – i vår innstilling til hverandre. Da vi først ga denne oppgaven prioritet, begynte vi å gjøre fremskritt.

– Det vil glede Dem å høre at vi her i Norge nettopp har opprettet et professorat i fredsforskning.

– Utmerket! Det vil si, så lenge dere ikke slår dere til ro med det, og tror at forskning skal greie brasene. Konfliktenes struktur og årsaker er en ting, men kreftene i menneskenaturen er konfliktenes rot. Fred skapes hvor mennesker blir annerledes.

– Unnskyld at jeg spør: De tror vel ikke at vår tids uhyre kompliserte problem kan løses ved at menneskene forsøker å bli lite grann snillere?

– Nei, det tror jeg ikke. Men jeg tror at mennesker som lever opp til de idealene de proklamerer, har slagkraft og effektivitet når det gjelder å få løst sosiale eller politiske oppgaver. Våre håp blir så sjelden virkelighet fordi vår levemåte står i motsetning til vår målsetning.

– Som for eksempel?

– En av de mest kjente skikkelser i fredsarbeidet på vår planet hadde levet i krig med sin far i 12 år.

Jeg måtte nå nyse nokså kraftig. Det var minst 10 kuldegrader, og jeg håpet i mitt stille sinn å bli invitert inn til en kopp kaffe. Men selv en lengre pause og demonstrative kuldegysninger bragte ingen reaksjon fra luken. Jeg måtte fortsette. Forts. side 6

En krig som er igang er ikke lett å stoppe. Vietnam er bare et av eksemplene på det. Nigeria et annet. En krig med like skremmende fremtidsperspektiver er nylig blitt avverget i Afrika.

Her i Nairobi kjente man til at det var trøbbel i den nord-østre delen av Kenya – i områdene mot Somaliland, men få visste hvor alvorlig og omfattende fiendtlighetene var. Denne landsdelen som utgjør omlag en tredjedel av Kenyas samlede areal, riktignok meget tynt befolket, var avstengt for innreise uten spesiell tillatelse.

Her opererte Shifta-bandene. De kom over grensen fra Somalia, hvor de fikk opplæring og våpen, først og fremst russiske, men også egyptiske. De var ikke regulære Somalia-soldater, men fikk full anerkjennelse og støtte fra høyeste hold i landet. De ble sett på som frigjøringsstyrker og skulle befri den nordøstre delen av Kenya og innlemme den i Somalia, som den en gang i tiden hadde tilhørt.

Somalia er et fattig land. Også Kenya strever hardt for å bedre kårerne til det brede lag av folket. Følgelig var denne krigen en stor økonomisk belastning, antakelig mest for Kenya fordi kamphandlingene foregikk på dets territorium. Kenyas omkostninger ble løst anslått til 100 millioner kroner for 1967. Hertil kom så tap av menneskeliv.

I Kenya ble Shifta-krigen gjort levende for befolkningen gjennom oppvisninger på de årlige landbruksutstillinger i alle større byer. De populære utstillingene trekker alltid masse mennesker, og et fast innslag var at væpnede soldater med rikelig bruk av løsmunisjon, røykgass osv., inn tok stillinger holdt av tenkte Shifta-bønder. Personlig fant jeg det alltid spennende å iaktta denne form for krigføring for åpen scene.

Somalia på sin side hadde allerede markert det omstridte grenseområdet på sitt flagg med en av de 5 hjørnene i stjernen.

Med britiske offiserer i Kenyas sikkerhetsstyrker og russisk våpenforsyning til motparten fryktet mange at denne konflikten kunne utvikle seg til et Vietnam i Afrika.

Kinshasa-møtet — et vendepunkt

Så kom september 1967 med Kinshasa-konferansen for OAU, Organisasjonen for afrikansk enhet. Her ble

Krig stanset

Afrikanske statsmenn viser vei

Av
sivilingeniør Steinar Nøvik

Sivilingeniør Steinar Nøvik har i to år arbeidet med Moralsk Opprustning i Øst-Afrika. Han er instruktør og ansvarlig for verkstedet ved en landbrukskole i Kenya. I tre måneders kurser trenes her afrikanske bønder i mekanisert landbruk, nødvendiggjort av den strukturendring som er skjedd i Kenya de siste 5 år.

president Kaunda av Zambia utpekt til å megle mellom de to stridende parter. I oktober møttes han i Arusha i Tanzania med president Kenyatta og Somalias statsminister Egal, og de to undertegnet en prinsipplærings som formelt forpliktet deres land til å finne fram til et godt naboskap.

Forsoning på papiret er én ting, å fjerne hat som er opparbeidet gjennom 4 års væpnet konflikt krever atskillig mer. Statsminister Egal fikk føle det straks han kom hjem og ble møtt med opposisjon i parlamentet og

kraftige demonstrasjoner av studenter som beskyldte ham for ettergivenhet. Han greide imidlertid å ri stormen av.

Det første praktiske skritt var at handelen mellom de to land startet igjen etter å ha vært stoppet totalt i lengre tid.

I november møttes afrikanske statsoverhoder i Kampala. Straks Kenyatta fikk øye på Somalias statsminister, utbrøt han: «Min venn Egal!» Bemerkningen ble sitert i fete første-sideoverskrifter i østafrikanske aviser.

I slutten av januar reiste en delegasjon fra Kenya til Somalia for videre forhandlinger. Delegationens leder var forsvarsminister Mungai, erkefienden som var ansvarlig for kampen mot Shifta-virksomheten. Allerede på flyplassen fikk han bevis for den nye innstilling i Somalia. Tusenvis av jublende tilskuere var møtt fram, og på veien inn til Mogadishu sto folk med plakater som: «Vi støtter på det sterkeste overenskomsten i Arusha.» Dr. Mungai sa etterpå at han var overbevist om at de to land kan leve sammen som brødre med maksimum av samarbeid.

Kenyatta i somalisk stammedans

Umiddelbart etter ble det kunngjort at den diplomatiske forbindelsen var blitt gjenopptatt mellom landene. President Kenyatta uttrykte i forbindelse med dette at en æra med vennskap, forståelse og samarbeid var innledet. Han sa at statsminister Egal hadde utvist stort mot, statsmannskunst og forpliktelse til fredens og samarbeidets sak. Han roste også president Kaunda for hans vesentlige andel i forsoningen.

Kaunda på sin side sa etter en lynvisitt i Kenya at samtalen med Kenyatta illustrerte dennes fremskrittvennlige tankegang. «Jeg lærte en hel del.» sa den yngre statssjefen på sin enkle måte.

I begynnelsen av februar var første-sidene i de øst-afrikanske aviser preget av store bilder av Kenyatta som besøkte tidligere utsatte områder. Han så på somaliske stammedanser og spontant lånte han hodeplagget fra en av de opptredende og forente seg med dem i dansen.

Atskillige kloke rister på hodet over Afrika og dets fremtid. Gjennom forsoningen mellom Kenya og Somalia har afrikanske statsmenn satt et eksempel som med hell kan studeres og kopieres av kloke hoder verden over.

Påskekonferanse i Sverige

Verden er midt oppe i en revolusjon. Behovet for forandring er åpenbart. Skal det bli hatets og voldens revolusjon slik vi ser den utspilt rundt i verden og på våre egne gater? Eller er det mer effektivt med en gjennomgripende revolusjon i mennesket selv, dets motiver, hva det lever for?

Slik lyder innbydelsen til en konferanse som arrangeres av Moralsk Opprustning i Lundsbrunn i Västergötland, påsken 1968. (7.-15. april.)

Lundsbrunn ligger i en gammel kulturborg 12 km fra Skara, ikke langt fra Kinnekulle.

Konferansen vil ta for seg tre aktuelle spørsmål:

☆ Må vi i en tid med desperat nød i verden gå mot en drepende konkurranse i industrien og ødelegge hverandre i kampen om markedene?

☆ Gir skolen en målsetning stor nok til å besvare årsakene til apati, narkotikamisbruk og vold?

☆ Kan familien i valgfrihetens samfunn ha det moro sammen, med store felles oppgaver?

Uttalelser fra to av konferansedeltakerne gir en praktisk ramme for påsken:

«Takket være det jeg har lært gjennom Moralsk Opprustning har vår bedrift aldri trengt hjelp utenfra for å løse interne tvister, og vi har aldri måttet avskjedige noen.» sier ingeniør R. Nordell, Arboga. «Med utgangspunkt i slike praktiske erfaringer ser jeg fram til det vi kan utrette på Lundsbrunnkonferansen.»

«Det siste halvåret har lært meg mer om livets vesentlige sider enn 13 år før på skolen,» sier Lars Thulin, Stockholm, som nylig har arbeidet med Moralsk Opprustning i India. «Nå vil jeg få meg en utdanning som gjør at jeg kan være med å lindre nød i verden. Sammen med andre unge ved konferansen vil jeg planlegge hvordan vi kan nå dette målet.»

Etiopia

Asmara, Etiopia: «Det blir kanskje ikke lett, men dere kommer til å ha fremgang. Vi venter å få se konkrete resultater om et år. Dere kan regne med vår fulle støtte.»

Med disse ordene avsluttet keiser Haile Selassie audiensen for den seksmann sterke komitéen for Moralsk Opprustning i Etiopia. Under audiensen fikk Hans Majestet en rapport om det som er blitt utrettet i de tre første månedene siden komitéen ble opprettet. Keiseren gjorde kjent at han ville donere 6000 dollars til utgivelsen av MRA-litteratur på amharic- og tigreinya-språkene.

En høyere embetsmann som representerte Etiopia ved åpningen av MRA-sentret i Panchgani, India, i januar, ga en beretning om reisen. Han understreket at det som hadde skjedd under konferansen i Panchgani, ga et svar til problemene i India. Hans konklusjon var at det samme gjaldt for Etiopia fordi landet har tilsvarende problemer.

Britiske arbeidere i India

Mens den øvrige verden var opptatt av den planlagte britiske tilbaketrekning fra Singapore, Den persiske gulf og Midt-Østen, knyttet tre britiske arbeidere nye bånd mellom England og India. De tre – en avdelingsformann i Transportarbeiderforbundet i Bristol havn, en tillitsmann fra Shell Chemicals' anlegg ved Manchester og en tillitsmann ved Hadfields stålverk, reiste til India i desember. De var invitert til å ta del i Moralsk Opprustnings arbeid i landet.

En av Indias fremste ledere sa til dem: «Vi har mistet visjonen, og uten visjon er det umulig å overkomme våre vanskeligheter.» Landet lider under følgene av to års mislykkete avlinger, inflasjon og væpnede konflikter med Kina og Pakistan. Den politiske stabilitet som Kongresspartiet opprettholdt i mer enn 20 år endte i 1967, og halvparten av landets stater styres nå av koalisasjonsregjeringer.

I Vest-Bengalen, hjertet av indisk tungindustri, er 400 fabrikker blitt stengt og 150 000 arbeidere blitt arbeidsledige i løpet av de siste 9 månedene, på grunn av industrielle konflikter.

Under hungersnøden i Bihar i fjor sommer ble kornskipene i en rekke indiske havner ikke losset på grunn av konflikter mellom arbeidere og arbeidsgivere eller forskjellige fagforeninger imellom.

Gheraos

Ett av arbeidernes pressmiddel i Vest-Bengalen kalles «gherao». Metoden går ut på at bedriftsledere blir stengt inne på sine kontorer i opptil flere dager uten mulighet for kontakt med omverdenen. En verksleder fortalte de britiske fagforeningsmenn at da han først ble sperret inne på denne måten oppfattet han det nærmest som en spøk. «Men,» sa han, «ettersom timene gikk ble jeg mere uvel. Luftkondisjoneringsen var avstengt og det ble utholdelig varmt. Der var ingenting å drikke. Til slutt ble jeg desperat.»

De tre britene hadde opplevd hvordan absolutt ærlighet og viljen til å finne «hva som er rett i stedet for hvem som har rett» hadde forandret klimaet i deres egne bedrifter og gjort det lettere å komme fram til rettferdige løsninger.

Under oppholdet i India møttes de med mennesker på alle plan i samfunnslivet. De traff formennene for de to sosialistiske partiene i landet, de konfererte med presidentene for de tre havnearbeiderforbundene og hadde samtaler med parlamentsmedlemmer av alle politiske avskygninger, fra det konservative Swatantra-partiet, til kommunistene. I havnene i Bombay og Calcutta talte de på flere møter for havnearbeidere, fagfore-

Sing-Out i Nord-Norge -

Etter en to dagers busstur fra Finland ankom «Sing-Out» den 28. februar til Tromsø. Først finner brukte sin skoleferie til å reise med gruppen.

I en appell offentliggjort i bladet «Tromsø» skrev biskop Monrad Norderval:

«Da jeg ble oppringt fra Oslo og spurt om jeg ville tilrå en konsert i Tromsø, svarte jeg med et oppriktig ja. Jeg syntes ikke det ville være riktig at Nord-Norges største by ikke skulle få del i denne sanglige opplevelse og enda mere i den positive ånd som går gjennom hele program-

ningsrepresentanter, funksjonærer og arbeidsgivere.

De britiske arbeidere er bare tre av en lang rekke menn og kvinner fra mange land i Europa, inklusive Norden, som satser tid og krefter for å gi India ny tro på fremtiden. Deres overbevisning kan sammenfattes i det en av dem sa ved hjemkomsten: «Som britiske arbeidere føler vi at det ikke er godt nok bare å være opptatt med vårt eget folks levestandard. Vi må være engasjert i kampen for at alle overalt i verden får hva de trenger.»

met. Desto mer som koret likevel skulle gi konserter for soldatene i Bardu – Målselv, i Narvik, Mo i Rana og Bodø.

Formålet for disse unge idealistene er «forbrødring av menneskene». De har fått en visjon at verdens vanskeligheter kan ikke løses med negativisme og protester, med hyl og bråk, der er nok av mas og oppløsning og uro fra før, de vil gi sin ungdoms begeistring, sin tro på menneskene, på det gode, på brorskapet mellom alle raser og folk. De vil ikke rive ned, men bygge opp.»

- og på turné i Finland

Messuhalli, den største konsertsalen i Helsingfors med 2000 sitteplasser, var utsolgt tre kvelder på rad. Det internasjonale Sing-Out-ensemblet som gjestet Finland i andre halvdel av februar, tok også det finske publikum med storm. Ved siden av Helsingfors ble det gitt forestillinger i Tammerfors og Jyväskylä.

Tidligere statsminister von Fieandt, medlemmer av Riksdagen og fem av Finlands biskoper var å finne blant publikum på premieren. Tretti ungdomsorganisasjoner i hovedstaden, både de politiske, religiøse og de fri-lynte, ga en middag for hele gruppen. Det ble livlige diskusjoner rundt bordene. Formannen i Det sentrale ungdomsrådet sa i en velkomsttale at

«Sing-Out gir oss en enestående sjans til å føre nasjonene sammen i den spente situasjonen i verden.»

Radio, TV og pressen ga en utførlig dekning av turnéen som varte i ca. tre uker. *Keskisuomalainen*, den største avisen i Midt-Finland, skrev: «Disse unge har valgt musikken som sitt våpen, det mest internasjonale av alle språk. De vil løfte opp menneskeverdet, og de fikk sannelig hele publikum på sin side, uansett politiske eller nasjonale barrierer.» Og *Hufvudstadsbladet* i Helsingfors kommenterte: «Sing-Out arbeider bare for sin egen fremgang, hvilket betyr at bevegelsen er imot alle maktgrupperinger. Målet er å forene unge mennesker på tvers av rase- og trossgrenser.»

UFO . . .

Forts. fra side 4

Han blir skarp

– I disse dager arbeides det med en internasjonal avtale om ikke-spredning av atomvåpen. Hva mener De om mulighetene for en omfattende nedrustning?

– Jeg håper det lar seg gjennomføre. Hos oss satt vi i nedrustningskonferanser i årtier, men ble ikke kvitt et gevær. Det ble ikke noen militær nedrustning før vi fikk gjennomført en moralsk opprustning.

– Og hva med pasifismen?

– Pasifister i den forstand at de ikke ønsker krig er vel de fleste. Men de færreste forstår at selvisheten i millioner som tror at de er mot krig gjør skyttergravene uunngeelige.

– For å skifte tema et øyeblikk: Hvordan drives Deres romskip?

– Der har vi akkurat problemet: Når vi begynner å nærme oss det vesentlige, flykter dere mennesker inn

i det tekniske igjen. Når skal dere stanse og tenke lenge nok til å komme videre på andre fronter?

– Unnskyld, men De skjønner kanskje ikke hvilken sensasjon det er at jeg står her og snakker med Dem. Våre lesere vil ha fakta. Imorgen kommer vårt møte her til å fylle førstesidene i avisene verden rundt.

– Nettopp! Det er derfor jeg vil at De skal få med det vesentligste som vi på vår klode har å si til deres: Hvordan man kan skape fred.

– Som De vil. Hva tenker De så om kommunismen?

Gud avsatt

– Ofte setter jeg mer pris på dem som har en gal idé, men som ofrer og kjemper for den, enn på dem som har en riktig idé de ikke lever etter. Kommunistene blir opplært til å hate Gud.

De har avsatt ham, eller forsøker i det minste å gjøre det. Men de har lidt, svettet og blødd for å skape so-

sial rettferdighet. Dere ikke-kommunist, unnskyld at jeg igjen blir nokså direkte, er fulle av bevisstheten om deres egen rettferdighet. Noen av dere trykker til og med «Til Gud står vår tillit» på pengene deres. Men to verdenskriger begynte hos dere. Dere sier at dere er blitt betrodde sannheten. Men hva har dere gjort med den?

– De mener altså at den vesentlige verden trenger å forandre seg mest?

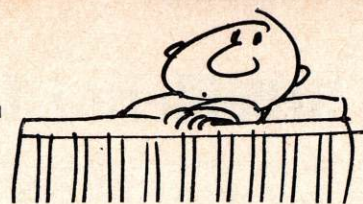
– De som trenger det mest er som regel de som tror at de trenger det minst.

Jeg merket nå at han begynte å bli utålmodig, og skyndte meg med et nytt spørsmål.

– Hva er grunnen til at De landet akkurat i Sørkedalen?

– Jeg sovnet ved spaken.

Med et smil trakk skapningen seg tilbake, og luken lukket seg over ham. Øyeblikket etter oppsto en kjempemessig snøhvirvel. Da den hadde lagt seg, sto jeg alene foran fjellknausen.

I sin bok «Kilden og muren» (Gyldendal 1965) skriver forfatteren Finn Carling:

Ikke bare de sjelelige og kroppslige forandringene som finner sted i overgangsalderen, men kanskje i enda høyere grad de tilsvarende forandringer i barnets forhold til familien synes å skape den indre usikkerhet hos tenåringen. Dette gjelder mange – kanskje de fleste – av barna i vår tid, sannsynligvis på grunn av det tilsynelatende fellesskap og enhet man kan finne i den moderne familie. Familien, den virkelige familien, eksisterer ikke lenger. Fellesskapets fire søyler – modenhet, enhet, kjærlighet og ansvar – er i ferd med å ramle over ende. Hvordan kan vi modnes når vi er så fortvilet redde for å bli gamle? Når vi forveksler liv med ungdom, idet vi tror at ungdommen er livets kilde, uten å forstå at livet er den kraft som gjennomstråler alle aldrer? Som groteske aktører i dødens komedie prøver vi å holde oss unge, å stanse livets utvikling, å kvele naturen. Hvordan kan vi da modnes?

... Og det går opp for dem (barna) at hjemmet bare er et sted der de bor, et sted der radioen og televisjonen skal erstatte familiens naturlige enhet. Hvor skal så barna få noen følelse av trygghet fra? De gjør et fortvilet forsøk på å få den utenfor hjemmet, fra fellesskapet i gjengen og fra følelsen av å være lik alle de andre gut-

De unge — — — den egentlige overklasse?

tene og pikene. Disse tenåringenes liv er så visst ikke noen dans på roser, men en stadig kamp for å overvinne frykten for at man skal vende dem ryggen.

Om dette bildet er noe satt på spissen, så er det fordi vi er så altfor tilbøyelige til å lukke øynene for denne faretruende utviklingen mot en total oppløsning av hjemmet.

☆

På bakgrunn av disse tanker har NY VERDEN vendt seg til noen av dem som er engasjert i debatten om familiens situasjon i vår tid, og bedt dem besvare følgende spørsmål:

1. Hvilke er de største farer som truer hjemmet i dag?
2. Er en tiltakende oppløsning av familielivet sannsynlig?
3. Hva må skje for at trivselen og fellesskapet i hjemmet kan bli styrket?

Her følger svarene:

fundament eller fortidslevning?

Lauritz Johnson,
programredaktør, NRK

Fjernsyn, radio, kino, aviser, ukeblad, alle slags massemedia, har bidradd til å gjøre kommunikasjon mellom generasjonene vanskeligere. Før var det foreldrene som bestemte hva barna skulle mene og gjøre. Nå strømmer helt nye impulser inn over familien. Massemedia bringer utviklingens mangfoldighet helt inn på livet av oss. Unge mennesker har lettere for å absorbere mangfoldigheten, de er vokset opp med den, og får snart følelsen av at de eldre er sinker som ikke greier å følge med. Kontaktflaten blir mindre. De eldre forsøker krampaktig å holde seg unge, men de unge har ikke den tilsvarende interesse av de eldres verden. Det er de unge som har makten. Det er de som

dominerer. Demonstrerer. Agiterer. Revolterer. Det er de som står for sportsbragdene. Det er de som har kjøpekraften. Det er de som har massemedia-rytmen. De er den egentlige overklasse.

Selv om foreldre og unge bor under samme tak, blir det sjelden samtale, samkjensle, samliv. Det blir – i beste fall – samvær.

Jeg tror vi må behandle våre massemedia med mer omtanke. De blir livsfarlige når en lar dem male som en kvern hele dagen. Vi må sette en grense for hva vi skal se, høre og lese, hva vi skal påvirkes av. Vi må bli herre over massemedia, ikke slaver av dem.

Viktig blir det hvordan vi bruker den tid vi sparer inn. Meddel deg til mennesker. Det du har tilegnet deg av verdi – f.eks. gjennom massemedia – gi det videre. Det du har tenkt og opplevd av verdi, gi det videre. De som sitter rundt deg hjemme, ved middagsbordet, rundt lampen, foran fjernsynsapparatet, er mer mottagelige. De er sultne. Som fuglene

flyr hjem til ungene med næring i nebbet, skal du komme hjem med impulser til et rikere liv.

Men like viktig er det at du kan holde kjeft, og lytte til de impulser som måtte strømme ut av dem som omgir deg.

Kanskje kan vi – i en massemedia-tid – likevel redde stumpene av et familieliv.

Ulf Grønvold,
gymnasiast, tidligere formann for Norges gymnasiastsamband

1. Foreldre-autoriteten er blitt sveket. Det henger vel sammen med de forandringer som har skjedd i samfunnet. Før, særlig på landet, arbeidet barna sammen med foreldrene, og da var faren den naturlige autoritet. Nå ser de ham kanskje ikke meget fordi

han har sitt arbeid utenom hjemmet. Det er også ellers en tendens i tiden mot alt som heter autoritet og for frihet på alle områder, ikke minst når det gjelder normer og leveregler.

2. Det er ikke til å unngå at hjemmet som institusjon må gjennomgå store forandringer i tiden som kommer. Blant annet vil kvinneemansipasjonen fortsette. Hittil har det vært selvfølgelig at hustruen har fulgt mannen dit det har passet for hans arbeid. Slik vil det ikke bli i fremtiden. Jeg tror også man må regne med flere forskjellige former for samliv ved siden av det tradisjonelle ekteskap.

3. La meg svare ved å antyde hvordan jeg selv helst ville ønske meg mitt eget hjem:

For det første skulle min kone ha et fast arbeid utenfor hjemmet. Det ville være mer berikende for henne enn å gå hjemme hele tiden. For det andre mener jeg ektefellene helt ut skulle dele husarbeidet. For det tredje skulle det være full åpenhet mellom foreldre og barn når det gjelder økonomien i hjemmet. Det skal ikke være en ovenfra-nedad-moral slik at det er mannen som tjener pengene og bestemmer hvordan de skal brukes. Nei, man skal samles rundt bordet og bli enige om et budsjett, og likeens om andre spørsmål. Da vil de unge lære seg til å være ansvarlige også om landets økonomi og ikke kreve i hytt og vær når de blir voksne.

For det fjerde ville jeg utnytte alle muligheter til å samle familien til felles hygge og aktivisering.

Statsråd, fru Elsa Skjerven

1. Jeg kan ikke gi noe fullgyldig svar på disse spørsmål. Det blir antagelser og formodninger. Grunnen til det er at vi har ikke noen undersøkelse om de faktiske forhold. Og det er så mange faktorer, både kjente og ukjente, som spiller inn.

Likevel kan jeg gi uttrykk for hva jeg mener. Rent generelt har jeg den oppfatning at de største farer som truer hjemmet er de negative krefter som fører hjemmet ut av kurs. Det vil si at en kommer bort fra det som er Gud-gitt, altså glir bort fra sin idé og intensjon. I praksis vil det si at hjemmet glir bort fra de normer og den livsrytme som er skapt og gitt for denne siden av livet. Derfor må trofasthet, samfølelse, solidaritet og gjen-

sidig kjærlighet ha næring og styrke.

Hjemmet ligger ikke i en nøytral sone, men i kampfeltet mellom de nedbrytende og oppbyggende krefter. Derfor kalles det på valg, avgjørelse, innsats for kjærligheten. Og akkurat da oppdager en det som er farene, blant annet at det er for lite kjennskap til hva hjemmet står for, for lite orientering om vanskelighetene med altfor tidlige ekteskap, mangel på bruk av de åndelige ressurser, for lite klarhet over hva som er målsettingen og hvilke krefter det er i mennesket til ondt og godt. Og jeg tror at den største fare for hjemmet er når sinene glir bort fra sitt fellessentrum – Gud.

2. Jeg har inntrykk av at det er to hovedstrømninger i dagens samfunn på dette området. Den ene retningen kjemper og sliter med oppløsnings-tendenser. Det kan til dels skyldes tilpasningsvansker. Dertil kommer samfunnet med sitt varierte fornøylesliv og de mange tilbud som konkurrerer med hjemmet.

Den annen hovedstrømning satsar på hjemmet som den beste institusjon for samliv og familieliv, hvor kjærlighet, trofasthet og ansvar er like selvfølgelig som a.b.c.

3. Jeg vil legge sterk vekt på det forebyggende – det profylakse. Hjemmet trenger en ny gjennomtenkning som institusjon. Vi trenger mer planmessig, vitenskapelig, praktisk og åndelig forskningsarbeide, blant annet hva en kan gjøre for hjemmet som familieinstitusjon, økonomisk forvaltningsinstitusjon, pedagogisk institusjon med oppdragelse av den unge slekt og ikke minst hva hjemmet kan gjøre som åndelig institusjon som skal formidle trygghet, glede og kjærlighet.

Det er min overbevisning at det gis ikke noe bedre grunnlag enn kristen tro og kristen etikk for hjem og familieliv i morgendagens samfunn.

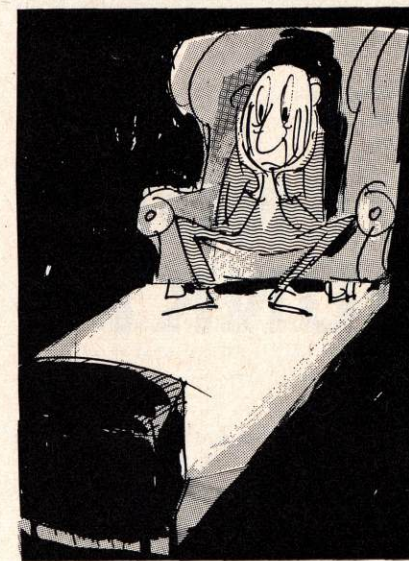
Stortingsmann Einar Hovdhaugen

1. Mangel på kontakt og samkjensle mellom ektefeller, og mellom foreldre og barn synast bli ei større og større påkjønning på familien etter som samfunnet blir meire og meire urbanisert. Ei meire materialistisk innstilling, kravs- og nytingsmentalitet, jag etter statussymbol, mindre evne til å gi av sitt eige i kjærlig og varme, gjer at nåtidsmenneska ofte kjem til

kort i det som er det viktigaste av alt – å skapa ein god heim.

2. Mange unge i vår tid er lite rusta for å starte eit familieliv. Heimen har fått ein mindre sentral plass i manges medvet, drøm og kjensleviv. Likevel må vi ikkje gløyme at det er dei gode heimane som er i fleirtal. Familien som einskap, og heimen som sentrum for samkjensle og samliv, står sterkest innan arbeidar- og bondeklassa. Kanskje er ein del av dei oppløysingstendensar vi i dag kan registrere forbigåande fenomen.

3. Heimen er den mest intime kontakt mellom menneska, og ein grunnpilliar i vårt samfunn. Det er sjelehelset og livsvokster i ein god heim. Ved å styrke det etiske ansvar kan ein gi sterkare grunnlag for trivsel og fellesskap. Her har skolen ei stor oppgave. Familiekunnskap bør bli eit sentralt fag i skolen. Husmoryrket bør få ein sterkare status. Ei mor bør kunne vera heime hos barna med dei veks opp, og samfunnet legge vilkåra tilrette for at det økonomisk lar seg gjera.

Vi må sette en grense for hva vi skal påvirkes av.

Fru Vibeke Engelstad, lege

1. En av farene er at den sosiale struktur er så labil. Flyttingen fra land til by, f.eks., kan lett resultere i stigende usikkerhet, for ikke å si panikk over at tingene forandrer seg så raskt.

Mange av oss er ikke bevisste nok til å møte en slik situasjon. Vi lar oss drive i stedet for å finne en skapende rolle.

Forts. side 14

Pedagoger

Undervisningen i de forskjellige deler av Europa er forbundet med likeartede problemer. I sommer, fra 27. juli til 11. august, samles europeiske pedagoger av alle kategorier til en konferanse i Caux, Moralsk Opprustnings sentrum i Sveits. Mottoet for konferansen er «Nye horisonter i undervisningen».

I forbindelse med at forskjellige spørsmål tas opp, vil det også bli lagt fram praktiske erfaringer. Blant spørsmålene kan nevnes:

- ☆ Hvordan kan de skapende krefter i hvert menneske frigjøres?
- ☆ Hva er det spennende alternativet til narkotika og sex?
- ☆ Er det noen forbindelse mellom selvrealiseringens livssyn og tidens bølge av hat, forbrytelser og vold?
- ☆ Hva kan en møte begge deler med?

Peter Howards siste skuespill filmes

HAPPY DEATHDAY var det skuespill Peter Howard hadde under arbeid ved sin død. Det ble i 1967 oppført 112 ganger på Westminster Theatre i London.

I «Happy Deathday» behandler Peter Howard – innen rammen av en tre-generasjoners familie – de mest brennende spørsmål som det moderne menneske er stillet overfor. Den døende bestefaren er en rik forretningsmann som hevder å ha en tro, men som ikke overbeviser andre om den. Hvem vil han etterlate sine penger?

Hans svigersønn, en militant, ateistisk biokjemiker, er fast bestemt på å forfølge sannheten til dens opprinnelige kilde, for derved å bevise Guds irrelevans. Den ensomme tenårige dat-

terdatteren lever – ifølge hennes mor – «ikke for annet enn spenning, sel-skaper og menn». Hun kan ikke innse at folk «skal lage sånt bråk over elskere, babier og ekteskap» når de likevel bare ser på henne som «et visst antall atomer i et pent omslag».

Abortspørsmålet, kløften mellom ung og gammel, rasefordommer, muligheten for manipulering med arveegenskapene, sammenstøt mellom vitenskap og tro, er blant de problemer disse familiemedlemmene blir stillet overfor. Det realistiske i familiesituasjonen trekker publikum med på leiting etter svarene.

«Happy Deathday» vil bli filmet i farver (35 mm) og regissert av Henry Cass, som med hell iscenesatte stykket på Westminster Theatre. Filmen vil deretter bli synkronisert til flere språk og vil egne seg utmerket for TV.

Innspillingen er beregnet å koste £ 40 000 og pengene vil bli samlet inn internasjonalt. Bidrag kan sendes til Frk. Ingerlise Andræsen, Gabels gt. 47 A, Oslo 2 (postgiro nr. 20 53).

Hva tenker de andre?

Det ble stjålet for ca. 100 millioner kroner i Stockholms butikker et år. Det bekymrer myndighetene. En annonsekampanje ble satt igang for å lede borgerne på rett vei. En annonse lød: «Hva skulle min mann si hvis han visste at jeg hadde stjålet?»

En annen annonse var formet slik: «Hva skulle gjengen si om de visste jeg hadde stjålet?»

En moralnorm som uttrykker «hva som er rett» blir erstattet med hva gjengen mener er populært. Det «sosiale trykk».

En gutt kom hjem fra skolen med blå merker over hele kroppen. Han fortalte hjemme at han hadde falt og slått seg. Senere fikk hans foreldre vite at han var blitt sparket slått av sin gjeng fordi han ikke

ville være med å stjele fra en butikk.

Hva en gjeng mener er populært, skifter fort. Annonsekampanjen kunne man ha spart seg.

Den mannen er velkjent som påsto at han aldri var ledet av sin kone fordi han alltid gjorde det motsatte av hva hun sa!

Virkelig frie mennesker er mangelvare i vårt samfunn.

En «frigjøring» fra Gud og absolutte moralnormer løper ofte parallelt med en stadig større avhengighet til mennesker.

Hva vil de andre tenke? --- Et dårlig navigeringspunkt.

ET VENDEPUNKT

Hvert menneske har sin enestående rolle å leve opp til. Vår legning er forskjellig, våre omvendelseshistorier forskjellige. Min var ganske voldsom.

Vi hadde fire års ekteskap bak oss da min kone og jeg møtte Moralsk Opprustning. Jeg hadde enslags tro på Gud, en livsanskuelse med åndelig utgangspunkt. Men Guds kraft var et begrep, ikke en levende realitet i mitt liv, og jeg regnet aldri med at det skulle bli anderledes.

Jeg syntes allikevel at det var noe. Så jeg meg tilbake, kom jeg fra intet, fra en ungdom preget av ateistisk materialisme hvor ord som ånd, uødelighet, Gud var som vissent løv.

Gud taler til mennesket, – til deg hvis du lytter, sa Frank Buchman. Det

var for godt til å være sant. Men påstanden satte seg fast allikevel.

Så kom krisen. Jeg prøvet eksperimentet med å lytte til den inspirerte røst i mitt indre, den som åpenbart har talt til så mange. Komplette mislykket. Det var som å koble seg inn på en telefonsentral, med et surr av banale samtaler.

Hvis du virkelig vil fortsette eksperimentet, kan du gå opp på ditt rom, ta fire ark. Skriv absolutt ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet på dem. Se på ditt liv i lys av dette, så tenker jeg det kommer, sa en venn.

Det ble et syrebad. Ekteskapelig lykke og karriere, de to pillarer i min tilværelse, smuldret opp i lys av kompromissløs ærlighet. Jeg så meg selv fra en objektiv synsvinkel, hvordan mitt lave ego kravlet utover hele mitt liv.

Ingen vei tilbake. Jeg gikk opp i fjellet, besluttet på ikke å komme tilbake igjen før jeg hadde tatt en bestemmelse for mitt liv. Ville det utrolige kunne skje at en guddommelig røst talte også til meg?

Først forestilte jeg meg hvorledes mitt livsløp ville bli hvis jeg måtte – eller valgte – å basere meg på at der

ingen Gud var, – at den ensomme måtte stå sterk. Døden ville være den totale, sorte slutt. Logisk da å ville kryste et maksimum av lykke ut av eksistensen.

Meningen med livet kunne på disse premisser ingen andre skape enn *en selv*. Hva ble de andre menneskekryp verd i et slikt øde og absurd univers? Akkurat så meget som man hadde av følelse og instinkt for dem, – begynnende fra en innerste krets, fra barn, ektemake og foreldre, bleknende raskt utover til et iskaldt intet, – til avisnotisen om halvannen million døde kinesere i hungerkatastrofe. Men,

lover, idealer var i så fall menneskeverk og intet annet, – opp til ens mot, list og intelligens å bryte eller bruke. Den logiske konsekvens av denne livsstil var mordet. Stod et menneske virkelig i veien for min lykke, enten den fantes i nydelsen eller maktutfoldelsen, så burde jeg rydde ham av veien hvis det kunne skje uten represalier. The survival of the fittest. Jeg så den indre logikk i dette nihilistiske livssyn.

Jeg var svimmel og viljeløs, men følte at nå gjaldt intet kompromiss. Jeg kunne ikke leve som jeg hadde

gjort, men kunne ikke ta skrittet til et nytt liv heller. Jeg ville, men kunne ikke. Jeg var et kompakt intet. Og dette intet tente en sigarett, det eneste som brente ved ham. Jeg så tilbake på de siste par dager da bølger av sjelelig smerte hadde slått meg ned. Jeg erkjente at jeg inntil da alltid hadde flyktet fra smerten som om den var en pest. Det demret for meg at den kanskje var en *kur*, – at det bare var mitt lavere jeg som kunne bli såret, og, møtt på riktig måte, var dette lutrende.

Jeg var sulten, matt, tom. I timevis hadde jeg vært alene til fjells.

Alene.

Jeg ga opp og gikk nedover. Et ørlite håp lå stille igjen i sjelen.

☆

Da demret det for meg med en særegen klarhet: *Du skal slutte å røke.*

Hjertet slo fortere, og jeg skalv litt. Dette hadde jeg ikke fra meg selv. Det visste jeg gjennom marg og ben. Her hadde jeg tenkt på liv og på død, på univers og menneskeverd. Og så kom denne vesle trivielle tingen og traff meg bakfra.

Prøven.

Av lang nederlagserfaring visste jeg nemlig at nettopp det å slutte å røke, kunne jeg for *min* del aldri gjøre ved min egen vilje. Jeg hadde røkt fra jeg var femten. Jeg var narkoman når det gjaldt sigaretter. Første gang jeg prøvde å slutte, greide jeg det i fjorten dager. Neste gang brast det etter tre. Den tredje gang beordret legen permisjon. Jeg hadde fått et hjerteonde av nikotinen, og han forutså kreften. Du vil ikke leve lenge hvis du fortsetter slik, sa han. Jeg reiste på kur, kastet alle sigaretter unntagen en stump jeg hadde i lommen. Jeg greide meg fra aften til morgenen. Da innså jeg at jeg fikk heller få kreft, jeg kunne ikke slutte hvor gjerne jeg ville. Jeg måtte bare prøve å *reduere* konsumet og dempe skadevirkningene. Det var halvannet års tid siden, jeg røkte jevnt og hadde glemt episoden.

☆

Jeg fortalte alt dette til en kamerat. Han foreslo noe som forekom en moderne ukristelig sjel motbydelig: At vi skulle be sammen, høyt. Jeg var så groggy at jeg tenkte, at har du tatt den, så kan du vel ta den.

– Jeg vet du ikke kan slutte å røke, men vil du gjerne, spurte han.

– Ja.

Og så bad jeg, norske hedning, min første enkle bønn sammen med et annet menneske. Vi kom til setningen: Befri meg for min avhengighet av sigaretten...

Automatisk gjentok jeg ordene mens blikket fulgte en fugl som fløy fra en høyde til en annen. Alt syntes uforandret. Solen skinte og fuglen fløy noen meter. Hadde noe som helst skjedd med meg?

– Hva er det egentlig som er hendt deg, sa min kone. Du har fått et annet uttrykk i ansiktet.

☆

Dette er tolv år siden. Jeg har ennå ikke tatt et drag av en sigarett og savner det nu aldri.

Jeg har opplevet sannheten i ordet om de store dører som svinger på små hengsler. Jeg har funnet et uavhengighetspunkt i sjelens bunn, inngangen til en virkelighet som gir alle ting mening og gjør livet friskt som en havstrøm.

Sindbad

klippet

VART FORBUND (LÄKARFÖRBUNDET) liksom det belgiske og amerikanske, har vært et foregangsforbund når det gjelder proteksjonisme og bevaring av posisjoner. Derav kommer kanskje vår nåværende gode økonomiske og sosiale stilling. Men kan det ikke være nok nå? Har vi ikke fått tilstrekkelig? Om ikke målet nå er fullt, når er det da fullt?

Jeg har et ønske: Läkarförbundet avstår fra ytterligere lønnskav for sin egen del og overfører i stedet sine krav til lavtlønnsguppene. Eller, hvis dette er umulig, går inn for et ti prosent fradrag i alle legers bruttolønninger og at disse pengene brukes til å utjevne økonomiske og sosiale skiller som finnes i vårt eget og i andre samfunn. Eller, dersom dette er umulig, forsøker å finne en formelt akseptabel måte til fordeling av ressursene fra oss til andre som ikke er like rikt begunstiget.

Lege Sven Britton i Läkartidningen, Sverige (nr. 2, 1968).

DE GIFTIGE OG HATSKE UTFALL forteller ofte om politiske nevrosener, som i første rekke har sin årsak på hjemlig jord, og ikke så mye på slagmarkene i Vietnam.

Men nettopp disse stemningene gjør det nyttig å kaste blikket over Atlanterhavet, og da vil vi fort oppdage at Amerika er så mye, og vi vil se hvor farlig og fordreid den banale anti-amerikanismen ofte kan være i dagens Europa.

Arbeiderbladet, 6. mars 1968.

DET RÅR EN INTIM SAMMENHENG mellom kultur og religion. Av de kulturer vi kjenner, er det ingen som er «religionsløs». Derimot er det lett å peke på tilfelle hvor dens innflytelse er iøynefallende og gjør det berettiget å si at den utgjør det mest skapende element. Den er selve kilden i kulturen. Kultur uten religion er som avskårne blomster, er det sagt. De beholder sin farge og sin duft en tid. Men de visner fort.

Derfor er det av slik vesentlig betydning at forbindelsen ikke brytes. Ikke minst i dag da utadvendt effektivitet, aksellererende tempo og rastløshet preger kulturbildet, er det påkrevd å holde veien til kildene åpen. Tida er ved å bli tatt fra menneskene. Vi lider under mangel på tid og stillhet til konsentrasjon om de bærende krefter i vår sivilisasjon.

Biskop Tord Godal i Arbeiderbladet, 24. februar 1968.

DET KAN IKKE VÆRE SLIK AT solidaritet er OK bare så lenge jeg selv har fordel av det. Vår solidaritetstenkning er for primitiv, vi må legge den opp på et høyere plan — lære folk å tenke anderledes. I virkeligheten dreier det som om å få tilslutning til et moralsk syn. — I Arbeidsgiverforeningen er de åpenbart klar over problemstillingen, for der har de ansatt en mann som har skrevet en bok som heter «Kampen om menneskets sinn»...

Opplysningssekretær Torbjørn Berntsen, LO, i et intervju i Morgenbladet 10. februar 1968.

DET GOLDE OG STERILE VED Vår egen tids utvikling vil lett kunne forsterkes og komme faretruende nær George Orwell's gruvekkende fremtidsvisjon «1984» eller Aldous Huxley's «Brave New World». Hvorvidt dette skal bli menneskets lodd vil avhenge av ledernes evne til å inspirere, til å bryte ned stålgjerdene teknologien setter for menneskelig samkvem, av deres evne til å la medansvar og vilje til engasjement og innsats gro i utviklingens bulldozerspor. Den ledertype som

trenes for å motvirke de negative krefter i tiden, bringer tanken hen på den så så sjeldsynte familielege, denne legemliggjørelse av praktisk psykologisk innsikt, erfaring og innlevelsessevne, som forlengst er blitt erstattet med den effektive, forskerinnstilte preseterist.

En romsligere ledertype med videre perspektiv og større sans for åndelige verdier og enkeltmenneskets lynne må til, hvis utviklingen skal bli til gunst for innbyggerne i morgendagens samfunn.

Det er fra lederne offensiven mot kulturpessimismen og forfallstendensene må komme. Mestrer man ikke dette problem ved rekruttering, utdanning og indoktrinering av morgendagens ledere, vil man, likesom president Kennedy, kunne spørre: «Er seierens frukter iferd med å bli til aske i vår munn?»

Redaktør Truls Normann Treim i Aftenposten, 29. februar 1968.

OG DERMED ER RETNINGEN GITT for hele Vesterlandenes filosofi! En del tenkere i vår tid har hevdet at filosofien bør innskrenke seg til å være logikk, dens oppgave er å analysere, presisere og definere. Men en filosofi med så begrenset målsetning ville ikke hatt den store betydning for hele vår kulturutvikling. Filosofiens livgivende og inspirerende kraft beror på at den ikke har gått av veien for — men våget å ta ryggtag med — de største og mest uløselige problemer.

Professor Eiliv Skard ved immatrikuleringen i Kristiansand, 11. november 1967.

MENNESKEHETEN STÅR VED SKILLEVEIEN. Vi må ta en endelig bestemmelse for oss selv og våre folk. Velger vi selvishetens vei som fører til uhemmet vold og bunnløst mørke? Eller korsets vei til en sunn verden hvor vi lærer å leve sammen, hvor de gamle dyder rettferdighet, fred og forståelse rår i en sunn menneskeslekt styrt av Gud.

Frank Buchman, Interlaken, september 1938.

kort nytt

Serie TV-programmer om MRA i Holland

Haag: «Dette TV-programmet er jeg stolt av,» kommenterte en verftsarbeider i Rotterdam om det andre programmet Moralsk Opprustning har hatt i en serie i nederlandsk fjernsyn. En lege, en byplanlegger og en funksjonær innen fagbevegelsen talte om følgende tema: Er Holland overbefolket? Er overbefolkning eller underproduksjon det største problemet i verden? Er mennesker en belastning eller er de et pluss?

«Orkan over Afrika»

Nigeria: Politisjefen i den sentrale vest-regionen har i samarbeid med jordbrukskonsulenten fått i stand serieforestillinger av filmer produsert av Moralsk Opprustning. En av filmene er «Orkan over Afrika», som også har gått på norske kinoer. «Filmen viser at hat som driver en til å ødelegge dem en hater vil virke som en bomegang og til slutt ruinere dem en elsker,» sa politisjefen i en introduksjon til filmen.

Europeisk ungdom med show i britiske industrisentra

Liverpool: Moralsk Opprustnings europeiske show «Det er tillatt å lene seg ut av vinduet» avla i februar et tre ukers besøk i denne viktige engelske havnebyen. I ensemblet deltar 60 unge fra 15 europeiske land. De ga blant annet forestillinger i to av de mest kjente havnearbeiderklubbene ved Mersey-elven. Seremonimesteren i en av klubbene sendte rundt ølbrettene for å ta en innsamling til støtte for dette «verdensforetakende».

Fra Liverpool reiste troppen videre til Birmingham, sentret for engelsk bilindustri, som også har et akutt raseproblem.

Den siste opprøreren

Glasgow: «En epoke var slutt da den siste Clydeside-opprøreren gikk bort,» lød en overskrift i Glasgowpressen ved John McGovern's død. Han var en av pionérene i den skotske arbeiderbevegelsen som han representerte i Underhuset i 29 år.

McGovern var en mann uten frykt og var ikke redd for å stå alene. Han var populær som folketaler og ledet noen av de store hungermarsjene i tretti-årene. I 1954 besøkte han Caux, MRA's konferansesenter i Sveits. Oppholdet der førte til et vendepunkt i hans liv. «Den nye verden begynner i våre egne hjerter,» skrev han i sin biografi. «Om vi vil forstå hvordan vi skal ta fatt, trenger vi bare å se oss selv i et speil.»

Risavlingen reddet

Ceylon: Under en tørkeperiode som gjorde stor skade i Puttalam-distriktet lyktes det ved riktig irrigasjon å redde 200 mål ris på et nytt prøvebruk opprettet av Moralsk Opprustning. Distriktsagronomen ga honnør til gårdsbestyreren for hans fremsyn og roste arbeiderne for deres innsats. «Det gode resultatet tillegger jeg det faktum at MRAs prinsipper er blitt satt ut i livet på denne gården,» sa han.

Sing-Out mottatt av paven

Vatikanet, Rom: Pave Paul VI ønsket 250 ungdommer som tar del i en Sing-Out-turné i Italia, spesielt velkommen til sin ukentlige audiens den 28. februar.

«I vår tid blir det lagt for mye vekt på den rent materielle siden av livet,» sa paven. «Verdens folk utgjør en familie og alle er Guds barn. Vi ber om at dere må lykkes i å vekke de unge til ansvar, og at de vil gi dere et rikt svar på utfordringen til å skape en ny enhet i verden, med Gud som alle menneskers far.»

Britiske fagforeningsmenn på Kypros

Nicosia: Både president Makarios og visepresident Kuchuk mottok tre britiske fagforeningsrepresentanter som var på vei hjem fra India, der de hadde arbeidet med MRA. I Famagusta konfererte engelskmennene med generalsekretæren for De frie fagforeninger på Middelhavsøya og besøkte hovedkvarteret for den kommunistiske fagbevegelsen.

Filmbuss til India

I 1967 ble mer enn halvparten av midler gitt i Sverige til Moralsk Opprustnings arbeid, brukt i andre land, først og fremst i India. For kort tid siden ble det sendt 43 000 svenske kroner. Pengene skulle brukes til kjøp av en filmbuss, som er et ledd i programmet for å nå befolkningen i landsbyene i India.

Japans statsminister

Odawara, Japan: Statsminister Eisaku Sato med følge avla et besøk ved MRA-sentret her i februar. Sato var særlig interessert i skolen for deltakerne i det japanske Sing-Out. Han studerte de tekniske hjelpemidlene de benytter seg av, som TV- og lydband-utstyr. Statsministeren ga uttrykk for sin anerkjennelse for det pionerarbeid som drives der.

Familien . . .

Forts. fra side 9

2. Moderne psykiatri peker på at vi formes av hverandre i like stor grad som av det vi har inni oss. Vi finner vår identitet i samspillet med andre, og da særlig i den primære enhet, familien. Vi er hverandres vekstmulighet. Personlig tror jeg at det monogame ekteskap gir muligheter for personlig vekst som andre former for familieliv ikke gir.

3. Det er snart hundre år siden Ibsen skrev «Et dukkehjem», men enda oppfatter de fleste norske kvinner seg som bipersoner. Den autoritære familiefar står alene på dørskiltet med både navn og tittel.

Hvor går veien fremover? Samarbeid kan det være selv om hun er husmor og han er forsørger. For de fleste vil kortere arbeidstid bety øket mulighet for begge til innsats både ute og hjemme. Dermed får far en helt annen levende kontakt med barna, enn den gamle patriark som aldri hadde tatt i en bleie.

To voksne mennesker som virkelig hører på hverandre, som tar hverandre alvorlig og gir avkall på å presse hverandre inn i et vedtatt mønster, har en uanet mulighet til å forløse evner og følelser hos hverandre. Deres livsglede vil mer enn oppveie den trygghet som var grunnlagt på underkastelse i de gode, gamle dager.

Guri Ulfrstad, humor

Jeg vil gjerne få konsentrere meg om det siste spørsmålet. Diagnosene av familiens situasjon vil være mange og motstridende, men det spørres om ikke vi kan enes om en kur. Enhver som overhode tenker, blir klar over at menneskene, utstyrt med atomvåpen og med rekkevidde til og med utover sin egen klode, er istand til å utslette alt vi omfatter med begrepet fremtid. Og vi kommer til å gjøre det, med mindre det blir en forandring som griper dypt inn i vårt menneskesyn og vår livsførsel.

Slektens eneste håp er at menn og kvinner i verdensomspennende målestokk blir annerledes. Med dette for øye, har familien en ganske spesiell funksjon.

Barn fødes ganske visst med bestemte arvelige grunnegenskaper som er felles for alle menneskelige vesener. Men synspunkter og adferdsmønstre er noe de tilegner seg etter hvert. Jeg mener familiens viktigste oppgave må være å tegne et nytt mønster på de ubeskrevne blad som barna er. Ett hovedsynspunkt vi må plante inn er den rette oppfatning av menneskenes verd. Vi vurderer for lett etter det ytre, rase, klasse, utdannelse, politisk synspunkt eller nasjonalitet.

Alt dette er velkjent reaksjonær tenkning, og fordømmene som preger vårt verdensbilde slår imot oss i

blodige bilder på TV-skjermen. En ny generasjon som måler menneskenes verd i karakter, vil bli en demning for denne fossen.

Her kommer også målsetningen inn i bildet. Å sette en lykkelig og trygg familie som første mål i en konfliktfylt og lidende verden, er ikke bare egoistisk, men hårreisende urealistisk.

Dette er kanskje en av grunnene til at den yngre generasjon rebellerer mot vår mette borgerlighet. Det beste svaret til generasjonsmotsetningene er om vi alle er engasjert i å bygge en rettferdig og forenet verden. Da kommer vi til å trenge hverandre.

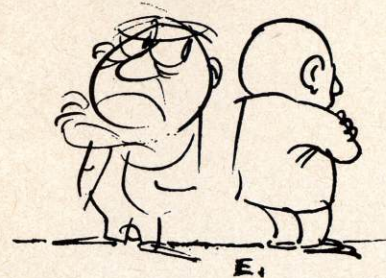
Familien representerer den høyeste form for menneskelig samliv. Og den stiller de største krav. Istedenfor å flykte fra dem og søke lettere former for samliv, må vi gjennom den oppdragelse til medmenneskelighet som familien kan gi, legge grunnlaget for en moralsk og åndelig verdensomveltning.

Carsten O. Five, russeformann, Stabekk gymnas

Dersom man oppløser familien og familie-livet, bryter man straks ned hele samfunns-konstruksjonen. Men familien har også sin kjerne og sitt naturlige utspring, nemlig utspringet til alt liv, som er moren. Det er moren som setter sitt første preg på barnet, det er moren som har den største kjærligheten til det og det er hun som bærer alle byrdene for det i de første årene. Derfor sier det seg selv, at tar man moren bort fra hjemmet, er det som å skjære hjertet ut av et menneske.

Derfor mener jeg det er ganske klart at den situasjon vi er kommet opp i i dagens stress-samfunn, i første rekke skyldes at vi oppløser hjemmene ved å jage moren ut for å tjene mer penger. Den største fare som truer hjemmet i dag er den at moren ikke har tid til å være glad i barna, fordi hun tror hun er nødt til å skaffe dem så mye annet.

Dersom vi skal holde på hjemmet, må vi holde på moren og ikke prøve å gi barnet en erstatning i en surrogat-mor som f. eks. en lærerinne eller barnehave-tante. Vi må begynne å gi barna andre gaver enn leketøy, nemlig åndelige gaver, som alle mennesker hungrer etter, og som det alltid er underskudd på, og så får vi heller forsake «VW og TV» om det kniper.

JENS - J. WILHELMSSEN

Hvorfor moralsk opprustning?

Brosjyre på 26 sider
Pris kr. 2.50 plus porto
Ved bestilling av 10 eller flere kr. 2.00 pr. eksemplar

Moralsk Opprustning
Postboks 1243, Vika, Oslo 1

Fåes også hos Narvesen

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for avslutning av svakstrømskabler

80 år som spesialforretning i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

(FUHR FLYTENDE FRUKT)

SUNN NÆRENDE VITAMINRIK

RÅ EPLESAFT - GIR HELSE OG KRAFT

DRAMMEN GUMMISERVICE A/S

Gyldenløwes plass - Telefon 83 36 63

Spiraldekkets suksess sist vinter gir oss visshet om at vi har nådd frem til førsteklases resultat:

- Maksimal gripeevne på snø og iset vei —
- Ferdigstøpte hull til pigger hindrer sprekkdannelse —
- Helgummiert —
- Når dekket har uttjent sin rolle som vinterdekk har man et gratis dekk til sommerbruk
- Spiraldekket lages idag slangeløst på verdens første slangeløse maskin

18/8 rustfritt stål med kobberbunn

Nå til salgs - den nye grammofonplaten (45 rpm EP)

ANYTHING TO DECLARE?

6 sanger fra Europashowet "Det et tillatt å lene seg ut" som gjestet Sverige i høst

N. kr. 14,-
S. kr. 11,-

Bestilles fra

Moralsk Opprustning

Postboks 1243, Vika Oslo 1
Sveavägen 34^V, Stockholm C

LEGEMIDDEL

Forkjølelse, revmatisme, nervesmerter - forsøk...

ALBYL-
Enterosolubile

OVERTRUKNE ACETYLSALICYLSYRETABLETTER
Uten maveirritasjon fordi tablettene først løses opp i tynntarmen. Pakninger à 30 og 100 tabletter. På apotek uten resept.

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI

... han spør etter

Mr. Lemon Lime,

verdens beste juice pulver - - -

Forfriskende naturlig citronpulver — lett å ha med på reisen

Dernings AB
Göteborgs Frihavn